

HISTORIA MIEJSCOWOŚCI SIEMIANICE I JEJ NAZWY

Dawne Siemianice

Kiedy właściwie powstała wieś Siemianice przy granicy Wielkopolski i Śląska, 18 kilometrów od Kępna stolicy powiatu, trudno dziś precyzyjnie określić. Tym bardziej, że wieś ta wcześniej nazywała się Slup, Słup i Słupów. Nic więc dziwnego, że niektóre z pozycji dotyczące Siemianic, napisane dotąd przez historyków i regionalistów, budzą poważne zastrzeżenia. Zarówno, co do stopnia wykorzystania źródeł, jak i interpretacji wydarzeń. Zanim jednak po raz pierwszy w dziejach pojawiła się jej nazwa jako Slup, już dawno na jej miejscu mieszkali ludzie. Świadczy o tym istnienie prehistorycznego cmentarzyska ciałopalnego z zabytkami archeologicznymi. Szczegółowo opisywały je Jadwiga i Zofia, córki Marii hrabiny Szembekowej. W średniowieczu dzisiejsza wieś Siemianice pierwotnie administracyjnie należała do księstwa polskiego, niezależnego od tzw. Piastów. Z tego okresu istnieje zapis dotyczący założenia bliskiego grodu granicznego Cresenicy dziś Trzciny, przez księcia Piotra Włostowica herbu Łabędź (1080 - 1153). Również zachował się zapis kościelny z lat 1120 - 1128 o nadaniu Cresenicy klasztorowi Kanoników Regularnych św. Augustyna, tu tłem N.M.P. na Ślęzy, przez tego księcia. Nie znaczy to wcale, że terytorium Piotra Włostowica wtedy należało do piastowskiego Śląska. Odrębność tą potwierdza wiarygodny zapis wielkopolski z 1234 roku. Księcia Władysława Odonica, który wyraźnie stwierdza, że wśród ziem polskich istniała kraina, która osobnym imieniem nazywała się Polska (Polonia in toto, Polska osobnego imienia) przestała istnieć. Mieszko II Stary przyłączył zachodnią część tego kraju do Wielkopolski i nazwał ją Ziemią Rudzką (od łac. Rudis pol. Niedojrzały). Dziś są to powiaty: kępiński, ostrzeszowski, wieruszowski i wieluński. Natomiast Bolesław Kędziejawy teren wschodni tego dotychczas niepodległego kraju od Wart po Skrzywno (Sresno, Skrin - Łabędziów) i Miechów (Mnichów - Gryfinów) przyłączył do swego Mazowsza. Z roku 1173 pochodzi też pierwsza wzmianka historyczna o wsi Slup, dziś Siemianice, kiedy to Mieszko III Stary przekazuje tę graniczną wieś klasztorowi w Lubiążu (KDW I ♦ V Poznań 1877-1908). Dopiero syn Mieszka III, Władysław Laskonogi w 1217 zawarł przymierze i umowę na zamianę Ziemi na przeżycie z księciem Śląskim Henrykiem Brodatym. Śląska dotąd Ziemia Lubuska przeszła do bliższej Wielkopolski a Ziemia Rudzka w tym Slup i Ziemia Kaliska przeszły po raz pierwszy w historii do bliższego Śląska. W dniu 09.05.1218 roku umowę tę na dożywocie zatwierdził papież Honoriusz III. Zgodnie z umową po śmierci książąt, ziemie te winny wrócić do spadkobierców. W 1220 roku Henryk I na nowo przejętym terenie lokował (1107) w Sycowie wieś Chos nov villa (Hos picjum) nowa wieś, dziś Mnichowice i przekazał ją zakonowi Augustianom NMP. Prawdopodobnie w tym samym czasie założył na prawie polskim miasteczko i bród Barice (od bariery) z kościołem (dziś Baranów k. Kępna). Z roku 1239 istnieje m.in. zapis wspominający o wiosce Slup (Siemianice) a mianowicie: Privilegia super villas Slup: A. Aptaw sitas in districtu Buczlavensi quodam nuncupatus Cresenica. W wolnym przekładzie na język polski zapis ten brzmi: Przywileje ponad wioskę Slup (Słupów, od strony Śląska, dziś Siemianice): A. (Anła, dom boży, kościelna wieś) Opatów, w dystrykcie Bolesławskim położona, poniekąd dziewięciokrotnie większa od Cresenicy (dziś Trzciny). Zapis ten pochodzi z czasów kiedy to Wiola, Śląska księżna ziemi Kaliskiej i ziemi Rudzkiej (dueisa de kalis et de ruda) pozwoliła lokować wieś Opatów k. Kępna na prawie średzkim. Ufundowała też w Opatowie klasztor Premonstratensów reguły św. Nolberta. W 1249 roku Przemysław I odzyskał ziemię Rudzką od Śląska, aż do granicznej wioski Slup (Siemianice) i włączył ją do księstwa wielkopolskiego. Natomiast Przemysław II w 1281 roku na zjeździe Piastowiczów w świeżo zajętej przez Ślązaków miasteczku Barice, zmuszony uwięzieniem, oddał Henrykowi IV wschodnią wileńską część Ziemi Rudzkiej wraz

z Bolesławcem i wioską Słup. Graniczną wioską była wtedy Słupia p. Braicami (dziś Baranowem). Przemysł II w tej sytuacji mógł w grodzie Campno (Kępnie) swobodnie odbyć w 1282 roku zjazd z księciem Pomorza Gdańskiego Mściwojem II. Zawarto wtedy umowę, mocą której Przemysł II po śmierci Mściwoja II mógł włączyć Pomorze do Wielkopolski i koronować się na króla Polski po rozbiciu dzielnicowym. Przemysł II zmienił w 1283 roku nazwę miasteczka Barice (baritz) na Langenvork (od łac. latarka). W czasie reformacji w Polsce. Arianie Bracia Polscy Stanisław Szembek i jego żona Katarzyna z Lubienieckich, pochodząca ze stolicy Arian z Rakowa (dziś woj. świętokrzyskie), byli właścicielami Siemianic. Oni to po raz pierwszy nazwali wieś Siemianice na cześć założyciela miasteczka Rakowa, ariana Jana Siemieńskiego, kasztelana Żarnowskiego. Ariańską nazwę otrzymała też bliska wioska Raków. Natomiast rzeka Lubieczenia swą nazwę zawdzięczała Stanisławowi Lubienieckiemu (1623-75) pisarzowi ariańskiemu i historykowi reformacji, krewnemu z Katarzyną Szembekową. W tym czasie arianie przyjęli też zbudowany w 1523 roku drewniany kościół katolicki w Siemianicach. Po opuszczeniu kraju przez arianków Szembeków w 1661 na mocy uchwały Sejmu, Siemianice i Raków przyjął starosta wieluński Męciński. W 1663 roku kościół miejscowy poświęcił biskup wrocławski i przekazał go katolikom. Następnie te dwie wioski drogą spadku, dostały się Aleksandrowi Szembekowi i jego żonie Konstancji Męcińskiej w 1700 roku. Od nich to Siemianice i Raków kupiła Marianna Czerny herbu Nowina, córka kasztelana oświęcimskiego, która w 1739 roku wyszła za mąż za Józefa Szembeka. Był on miecznikiem ostrzeszowskim (1775), b. konfederatem barskim i wrogiem innowierców. Oni to zmienili nazwę wsi Siemianice na Słupów od pierwotnej Słup i słupów granicznych, a wieś Raków na Czernidły Polskie od M. Czerniny. Syn ich hrabia Ignacy Szembek (zm. 1835) poseł na Sejm Czteroletni, zawsze tytułował się ze Słupowa. Na cześć Marianny i Józefa Szembeków zostały nazwane bliskie folwarki Marianka i Józefówka. Rzeczka Lubieczenia otrzymała nazwę Pomianka. Dopiero syn hrabiego Ignacego, gen. Hr. Piotr Szembek (1788-1866) z inspiracji swojej żony protestantki Hanrietty Becn de Tavernier przywrócił znów dawne ariańskie nazwy Siemianice i Raków, które istnieją do dziś.

Feliks Gruszka